

Bredvid en mur av underskrifter

Berättelse

Det var år 1914, och Elin Wägner ställde sig bredvid något som liknade en mur av böcker. Framför henne reste sig en stapel av tjocka pärmar som var betydligt högre än hon själv. För att se den översta pärmen måste hon lägga huvudet bakåt och titta rakt uppåt. Pärmarna såg tunga och vardagliga ut, men det de innehöll var allt annat än vanligt.

I de 30 banden fanns 351 454 namnunderskrifter, ett band för varje del av landet. Varje underskrift kom från en kvinna som krävde rätten att få rösta. På den tiden fick kvinnor i Sverige inte vara med och bestämma vilka som skulle sitta i riksdagen. Den rätten hade bara män, trots att kvinnorna betalade skatt och arbetade lika hårt. Många, däribland Elin, ansåg att detta var djupt orättvist.

Elin Wägner var aktiv i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, oftast kallad LKPR. Föreningen kom på en idé som var enkel men kraftfull: om de kunde visa svart på vitt att enorma mängder kvinnor ville rösta, skulle politikerna bli tvungna att ta frågan på allvar. Därför startade de en av Sveriges största namninsamlingar någonsin. Under åren 1913 och 1914 gick kvinnor från hus till hus, i städer och på landsbygden, och bad andra kvinnor att skriva under. Det var ett tålmodigt och slitsamt arbete, men listorna växte och växte.

När namnen räknades visade det sig att ungefär en av fem vuxna kvinnor i hela Sverige hade skrivit på. År 1914 lämnades underskrifterna till riksdagen som ett tydligt budskap. För att fånga ögonblicket tog en fotograf en bild av Elin Wägner intill den höga stapeln av band. Bilden, där den smala kvinnan står bredvid muren av papper, har blivit en av de mest kända symbolerna för kampen om kvinnlig rösträtt i Sverige.

Förändringen kom inte direkt. Det skulle dröja några år till, men 1919 beslutade riksdagen äntligen att kvinnor skulle få rösta, och första gången de kunde använda sin röst i ett riksdagsval var 1921. Fotot från 1914 påminner oss om att den rätten inte kom av sig själv. Den krävdes fram, namn för namn, av kvinnor som vägrade ge upp.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en mur	en hög vägg av sten eller tegel
en stapel	många saker lagda ovanpå varandra
en pärm	en bok där man samlar papper
ett band	här: en tjock bok med papper
en namnunderskrift	när man skriver sitt namn för att visa att man vill något
att kräva	att bestämt säga att man vill ha något
riksdagen	de som bestämmer lagar i Sverige

ORD	FÖRKLARING
orättvis	när något inte går rätt till och drabbar någon
en namninsamling	när man samlar in många människors underskrifter
tålmodig	som kan vänta och arbeta lugnt och länge
en symbol	en bild eller sak som står för något större
ett budskap	det man vill säga till andra

Läsförståelsefrågor

1. Hur beskriver texten stapeln av pärmar bredvid Elin?
 1. lägre än henne
 2. ungefär lika hög som henne
 3. betydligt högre än henne
2. Hur många namnunderskrifter fanns i banden?
 1. 351 454
 2. 35 145
 3. 3 514
3. Varför fick kvinnorna inte vara med och bestämma över riksdagen på den tiden?
 1. de ville inte rösta
 2. bara män hade rätt att rösta
 3. det fanns inga val
4. Vad var idén bakom namninsamlingen?
 1. att tjäna pengar till föreningen
 2. att visa politikerna att väldigt många kvinnor ville rösta
 3. att starta en ny tidning
5. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Namnen samlades in under åren 1913 och 1914.
 2. Ungefär en av fem vuxna kvinnor i Sverige hade skrivit under.
 3. Elin Wägner var ordförande i LKPR.
6. Varför valde föreningen just en namninsamling för att nå sitt mål? (inferens)
7. Texten säger att rösträtten "krävdes fram, namn för namn". Vad menas med det? (inferens)
8. Varför tror du att fotot på Elin bredvid stapeln blev en så känd symbol? (inferens)

Facit

1. betydligt högre än henne
1. 351 454
1. bara män hade rätt att rösta
1. att visa politikerna att väldigt många kvinnor ville rösta
1. ja b) ja c) det står inte i texten
- Exempel på svar: Med många underskrifter kunde de visa svart på vitt hur stor opinionen var, och då blev det svårare för politikerna att strunta i frågan.
- Exempel på svar: Rösträtten kom inte av sig själv, utan måste vinnas genom hårt arbete där varje enskild underskrift var ett litet steg mot målet.
- Exempel på svar: Bilden visar i ett enda ögonblick hur enormt många kvinnor som stod bakom kravet, och kontrasten mellan den lilla kvinnan och den höga muren av papper gör budskapet starkt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten är en närbild av ett ikoniskt ögonblick i rösträttskampen och är tänkt att komplettera den biografiska texten, inte upprepa den. Den är skriven i preteritum och övar dåtid, bisatser och stora tal. Frågorna 6–8 kräver inferens och passar för pardiskussion. Knyt gärna an till hur opinioner och namnsamlingar fungerar än i dag.

Diskussionsfrågor

- Varför är rösträtt en så viktig fråga i ett demokratiskt samhälle?
- Att samla in över 350 000 namn krävde mycket arbete av många människor. Vad behövs för att en grupp ska lyckas förändra något stort?
- Finns det orättvisor i dagens samhälle som du tycker borde ändras? Vilka?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en fråga som du brinner för. Förklara varför den är viktig och vad du själv skulle kunna göra för den.

Källor och faktagranskning

- Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (SKBL): Elin Mathilda Elisabeth Wägner – <https://skbl.se/sv/artikel/ElinWagner>
- Nationalencyklopedin (NE): Elin Wägner – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/elin-wagner>
- Wikipedia: Elin Wägner – https://en.wikipedia.org/wiki/Elin_W%C3%A4gner
- Helsingborgs stadslexikon: Elin Wägner – <https://stadslexikon.helsingborg.se/elin-wagner/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Elin Wägner föddes 16 maj 1882 i Lund och dog 7 januari 1949 i Rösås (Berg) i Kronobergs län. Hon var författare, journalist, feminist, fredsaktivist och tidig miljöförespråkare. Hon var aktiv i kampen för kvinnlig rösträtt (rösträtten beslutades 1919 och användes första gången i andrakammarvalet 1921), var initiativtagare till Rädda Barnen (1919), engagerad i kvinnskolan vid Fogelstad och tidskriften Tidevarvet. Kända böcker: Norrtullsligan (1908), Pennskafvet (1910), Åsa-Hanna (1918) och debattboken Väckarklocka (1941). Hon valdes in i Svenska Akademien

1944 som dess andra kvinna (efter Selma Lagerlöf). Osäkerhet: fotots exakta år anges som cirka 1917 (vissa källor anger 1910-talet/1920-talet); detta är därför ungefärligt.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.